

Seyyid Abdülkadir-i Geylani Hazretleri

Büyük İslam âlimlerinden ve evliyanın meşhurlarındandır. 1078 (h.471) yılında İran'ın Geylan şehrinde doğdu. Hem seyyid, hem şerifdir.

Abdülkadir Geylani hazretleri daha doğmadan, ilerde büyük bir zat olacağına dair alametler, işaretler görülmüştü. Mübarek babasına rüyasında Peygamber efendimiz; "Ey Ebu Salih! Allahü teâlâ bu gece sana kâmil, olgun ve derecesi yüksek bir erkek evlad ihsan etti. O benim oğlum ve sevdiğimdir. Evliya arasında derecesi yüksek olacak" buyurdu. Doğduktan sonra yüksek halleri ile dikkatleri çekti. Ramazan-ı şerifte gün boyunca süt emmez, iftar olunca emerdi. Doğduğu senenin Ramazan-ı şerif ayının sonunda havalar bulutlu geçmişti. Bunun için Ramazanın çıkıp çıkmadığında tereddüt edildi. Halk annesine çocuğun süt emip emmediğini sordular. Emmediğini öğrenince, Ramazanın henüz çıkmadığını anlayıp oruca devam ettiler.

Bir gün Abdülkadir Geylani hazretlerine, "Bu işe başladığınızda, bu yola adım attığınızda, temeli ne üzerine attınız? Hangi ameli esas aldınız da böyle yüksek dereceye ulaştınız?" diye sordular. Buyurdu ki: "Temeli sıdk ve doğruluk üzerine attım. Asla yalan söylemedim. Yalanı kağıda bile yazmadım ve hiç yalan düşünmedim. İçim ile dışımı bir yaptım. Bunun için işlerim hep rast gitti. Çocuk iken maksadım, niyetim, ilim öğrenmek, onunla amel etmek, öğrendiklerime göre yaşamaktı. Küçüklüğümde Arefe günü çift sürmek için tarlaya gittim bir öküzün kuyruğundan tutunup, arkasından gidiyordum. Hayvan dile geldi ve dönüp bana; "Sen bunun için yaratılmadın ve bununla emrolunmadın" dedi. Korktum, geri döndüm. Evimizin damına çıktım. Gözüme, hacılar gözükte. Arafat'ta vakfeye durmuşlardı. Anneme gidip; "Beni Allahü teâlânın yolunda bulundur. İzin ver, Bağdat'a gidip ilim öğreneyim. Salih zatlara ve evliyaya bulup ziyaret edeyim" dedim. Annem sebebini sordu, gördüklerimi anlattım. Gitmeme izin verip, her ne olursa olsun doğruluk üzere olmamı söyleyip, benden söz aldı. "Haydi Allah selamet versin oğlum. Allahü teâlâ için ayrıldım. Artık kıyamete kadar bir daha yüzünü göremem" dedi.

Abdülkadir Geylani hazretleri, Bağdat'a geldi. Buradaki meşhur âlimlerden ders almak suretiyle hadis, fıkıh ve tasavvuf ilimlerinde çok iyi yetiştirdi. İlim tahsilini tamamlayıp yetiştikten sonra, vaaz ve ders vermeye başladı. Hocası Ebu Said Mahzumi'nin medresesinde verdiği ders ve vaazlarına gelenler medreseye sığmaz sokaklara taşardı.

Abdülkadir-i Geylani Hazretleri çok heybetlidir ama hiç kızmaz. Herkesi muhatap edindir, ardından konuşanlara aldırılmaz. Elinden tutan çocuk olsa uyar, lâkin dini için geri adım atmaz. Az konuşur ama sözleri bir kitaplık mânâ taşır ve çok berraktır. Hiçbir zaman iki elbisesi olmaz, çünkü birini mutlaka bir fakire yollar. Parası oldu mu köle pazarına çıkar. Boynu bükük gençleri, yorgun yaşlıları satın alıp, hürriyetlerini bağışlar. Büyük velinin evi han gibidir, mutfağında iri iri kazanlar kaynar. Adamları ellerinde ekmeklerle yollara çıkar "yemek ve yatmak isteyen yok mu" diye bağırlar. Evine geleni boş çıkarmaz, çakı, tesbih, misk gibi hediye verecek bir şeyler arar. Büyük veli çok vefalıdır, sevenlerini kesinlikle unutmaz. Mübareğe sorarlar: "İyi müridlerin hâli mâlum, peki ya kötülerinki ne olacak?" - İyiler kendilerini bize adadılar. Kötülere gelince biz de kendimizi onlara adadık. Sonra ellerini açar ve "Ya Rabbi!" diye yalvarırlar: "Ceddim, Muhammed aleyhisselâm ve kullarından takvâyâ erenlerin hâtırı için, hiçbir müridimin rûhunu tövbesiz alma." Abdülkadir-i Geylani hazretleri anlatılamayacak kadar sabırlıdır. Bir gün İbn-üs-Semhal onu zor kavrayan bir talebeye ders verirken görür. Aynı şeyleri defalarca tekrarlar ama muhatapı anlayamaz. Doğrusu bu tahammül insan ötesidir. Mübarek kendine hayran hayran bakan misafirine gülümser "bir hafta daha sabredelim bakalım" derler. Dediği gibi olur, süre bittiğinde vefat ederler.

Kaynak: dinimizislam.com, Türkiye Gazetesi arşivi